

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ، فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ، وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ

AHİRET YOLCULUĞUNDA İLK DURAK

KABİR HAYATI

Muhterem Müslümanlar!

Hayatı ve ölümü, hangimizin daha güzel ameller işleyeceğini sınamak için yaratan Allah Teâlâ,¹ her birimize belirli bir ömür vermiştir. Bu sürenin sona ermesiyle dünya hayatı biter. Çünkü her insan ölümü tadacaktır.² Ölümünden sonra başlayıp kıyamete kadar devam edecek olan hayata ise “berzah âlemi” yani “kabir hayatı” denir. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: “*Nihayet onlardan birine ölüm gelip çatınca, ‘Rabbim! Beni geri gönder; belki dünyada iyi işler yaparım.’ der. Hayır! Bu, onun boş sözünden ibarettir. Çünkü onların önünde, yeniden diriltilecekleri güne kadar bir berzah vardır.*”³ Bu ayet bizlere, ölümünden sonra dünyaya dönüş olmadığını haber vermektedir. İnsan, ölüm anında pişmanlık duysa da artık geri dönüş mümkün değildir. Bu yüzden dünya hayatını fırsat bilip ahirete hazırlanmak gerekir.

Aziz Mü'minler!

Bir insanın kabir hayatını yaşaması için mutlaka mezara konulmuş olması gerekmez. Kişi ister toprağa verilsin, ister denizde kaybolsun, ister bedeni başka şekilde yok olsun; mutlaka kabir hayatını yaşayacaktır.⁴ Çünkü ölümle birlikte insanın dünya ile bağı sona ermektedir. Kabir hayatı bir dinlenme yeri değil, ahiret yolculuğunun ilk aşamasıdır. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s) şöyle buyurmuştur: “*Biriniz öldüğü zaman kendisine sabah akşam varacağı yer gösterilir. Eğer cennet ehlinden ise cennetteki yeri, cehennem ehlinden ise cehennemdeki yeri gösterilir ve ona, ‘İşte kıyamet günü gönderileceğin yer burasıdır.’ denilir.*”⁵ Bu hadis, insanın daha kabirdeyken ahiretteki yerini hissetmeye başlayacağını göstermektedir. Peygamber Efendimiz (s.a.s)’in, “*Kabir, cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem*

çukurlarından bir çukurdur.”⁶ buyruğu da bunu ifade etmektedir.

Kıymetli Müslümanlar!

Resûl-i Ekrem (s.a.s), kabir ziyaretini teşvik etmiş ve bunun sebebinin ibret almak olduğunu bildirmiştir. Çünkü kabir, ahirete açılan ilk kapıdır. Kabirde sıkıntı yaşayacak kişinin hâli, mahkemeyi bekleyen bir suçlunun hâline benzer. O kısa bekleyiş ona çok uzun gelir. Bu sebeple Hz. Osman (r.a.), bir kabir başında durup sakalı ıslanincaya kadar ağlamıştır. Kendisine, “Cenneti ve cehennemi düşününce ağlamıyorsun da bunun için mi ağlıyorsun?” denildiğinde şöyle cevap vermiştir: “Resûlullah (s.a.s) buyurdu ki: *‘Kabir, ahiret duraklarının ilkidir. Kim oradan kurtulursa sonrası daha kolay olur. Eğer kurtulamazsa sonrası daha çetin olur.’*”⁷

Muhterem Kardeşlerim!

Rabbimiz, geçmişlerimize rahmet eylesin, kabirlerini cennet bahçelerinden bir bahçe eylesin. Cenâb-ı Hak bizlere de sağlıklı, bereketli ve hayırlı ömürler nasip etsin. Dünyanın geçici, ölümün ise kaçınılmaz bir hakikat olduğunu unutmadan yaşamayı hepimize lütfeylesin. Allah Teâlâ, ölüm gelmeden önce tevbe eden, salih amellerle ahirete hazırlanan bilinçli müminlerden olmayı nasip eylesin. *Âmin!*

VEKÂLETLE KURBAN BAĞIŞI — 2026

Daha önce de duyurduğumuz üzere, 2026 yılı vekâlet yoluyla kurban bağışlarınızı güvenle **Belçika Diyanet Vakfımız** aracılığıyla gerçekleştirebilirsiniz. Bağışlarınızı camilerimizde görev yapan din görevlilerimiz vasıtasıyla veya sosyal medya hesaplarımızdaki ilgili bağlantılar üzerinden kolayca yapabilirsiniz.

Kurban organizasyonlarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için bağışlarınızı son günlere bırakmamanızı önemle rica ederiz. Rabbimiz, yapacağınız hayır ve ibadetleri kabul eylesin.

1. Mülk, 67/2.

2. Âl-i İmrân, 3/185.

3. Mü'minûn, 23/99-100.

4. İlyas Çelebi, “Ölüm ve Sonrası”, *Kelam*, ed. Şaban Ali Düzgün, Grafiker Yayınları, Ankara 2016, s. 631.

5. Buhârî, *Cenâiz*, 89.

6. Tirmizî, *Sıfatü'l-kıyâme*, 26.

7. İbn Mâce, *Zühd*, 32; Tirmizî, *Zühd*, 5. — Krş. *Hadislerle İslam*, VI, 574.